

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVIII. Conuentus Spirensis, & Protestantium origo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

patefecit, inuitauitque, vt vsuuenit, Aulicorum linguas, ad Regis iram, propriamque ipsorum inuidiam, innumeris in Volseum accusationibus exsaturandam. Gliscentē igitur indignatione, à magni Cancellarij munere, Vindouienti Episcopatu, sancti Albani Abbatia Volseus amotus, atque ad vitam solitariam priuatamque duccendam relegatus. Postea verò iussu Regis Londinum more captiui reuocatus, vt grauissima crimina sibi obiecta dilueret, ex corporis animique molestiis in itinere extinctus est.

CAPVT XVIII.

Conuentus Spirensis, & Protestantium origo.

Non defuere Pontifici nouæ ex Germania sollicitudines. Cùm per superiora Spiræ Comitia fuissent habita (quod à nobis relatum est) generalia quædam atque incerta decreta; alius Conuentus iussu Cæsaris ibidem coactus mensē Februario anno 1529. præside Ferdinando Rege, cùm ad comparandas contra Solimannum copias, qui captâ Budâ, ac præcipuâ Pannoniæ parte, proximis Regis ditionibus minabatur, tum ad componenda Religionis dissidia, in dies grauius nequiusque grassantia. Misit eò Pontifex Ioannem Thomam, Comitem Mirandulanum, simul pollicitus ad bellum quidquid ipsius ditio tot percussâ calamitatibus conari posset, simul cohortatus Germanos ad sinceram antiquæ Fidei vnitatem. Variæ Anabaptistarum sectæ, utpote odiosæ, & à Principibus Magistratibusque damnatæ, ab eo Conuentu procul amotæ: magnâ tamen confidentiâ hinc Lutherani, hinc Zuingliani aduenere, non minus alteri alteris inter se, quàm vtrique Catholicis infensi infestique. Ex quo opportunè singulis factionibus fuit compertum, quænam intestina certamina pareret effrænata petulantia, abiectis ritibus communibusque dogmatibus. Id à Suaui narratur, ceu quoddam calliditatis artificium, à Philippo Hassiæ Lantgrauio detectum ac delusum; qui vt hæreticos aduersus Catholicos coniunctos præstaret, illis ostendit leuem esse inter duas nouas sectas discrepantiam, eamque componendam in se recepit. At pro se quisque reputet, vtri inuidiosum calliditatis nomen mereantur, an Catholici, dum ob oculos collocant seductis hæreticorum fautoribus rem planè veram, magnique ad publicam quietem ponderis, hoc est defectionem à veteri Fide, ciuium dissensiones implacabiles parituras; an Lantgrauius, dum alterum affirmat prorsus falsum, leuitatem scilicet discrepantiæ, & alterum, quod fieri non poterat, polli-

Vide post
alios Bzo-
uium, an-
no 1529.
num. 47.

1529.

pollicetur, videlicet inter illos concordiam, sicut exitus palam fecit. Patuit tamen, in eo Conuentu malum in præceptis tuere. Et quando vires deerant, quibus ritè curaretur, aliqua certè eius commendanda quaesita ratio. Hæc itaque in Comitiorum recessu 13. Aprilis anno 1529. sancita; Vt quibus locis Edictum WORMATIENSE fuerat acceptum, in iis vsque ad futurum Concilium in posterum seruetur; vbi verò mutata fuerat vetus Religio, nec posset eius exercitium reuocari absque publica rerum perturbatione, res ita persisteret, vique ad Concilium: Vt *Sacramentariorum* secta, quæ nimirum in Eucharistia veram Christi præsentiam negabat, vndique pelleretur; magis quoque Anabaptistarum factio, in quos Edictum seuerissimum contortum est: Vt Missæ sacrificium vbique esset in vsu, neque Catholicis prohiberetur in iis etiam regionibus, vbi Lutherianorum inualuisset: Vt Euangelium exponeretur ex Patrum interpretatione, quos Ecclesia comprobauerat: Vt Ordines Imperij pacem nuicem exercerent, nec alius alij Religionis causâ molestiam inferret, nec alienis subditis patrocinaretur.

Literæ Langæ ad Ioannem Thomam Mirandul. 3. Maij 1529. in lib. 2. Liter. ad Principes.

Pontifex, qui spem suam metiebat non ex omni eo quod fieri debuisset, sed quod potuisset, rem æqui boni fecit, commendatâ suam ad ministri operâ, & actis gratis Catholicæ Fidei studiosis, sperantique Cæsaris præsentiam efficax antidotum futurum.

Obiit Fredericus anno 1525. vt narrat Sleidenus lib. 8.

Haud ita contraria factio sese gessit, quæ ob numerum ac potentiam sibi fauentium animosior, cœpit laruam obsequij erga Cæsarem ac Imperij auctoritatem, ad id vsque temporis obtentam, abiicere. Vnâ coaluere sex Principes, Ioannes Saxonie Septemuir, Fredericus successor, cuius erat frater ætate minor, sed aperta hæresis professione maior, Georgius Septemuir Brandenburgensis, Ernestus & Franciscus Lunenburgi Duces, Philippus Hassiæ Lantgrauus, & Wolfgangus Princeps Anhaltinus, & cum his quatuordecim ciuitates, Argentoratum, Norimberga, Ulma, Constantia, Rutelina, Wissemburgum, Meringa, Lindavia, Compodonum, Hailbrunnium, Nurnum, Wissemburgum, Norlinga, & Sangallum; palamque contestati sunt, haud sibi licere illi decreto acquiescere, quippe Evangelicam veritatem violanti; proinde ad futurum Concilium, ad Cæsarem, ad quemcumque Iudicem haud suspectum se prouocare. Reusarunt sic omnes militaria subsidia suppeditare aduersus Turcas, nisi plenâ Religionis suæ licentiâ potirentur; Legatosque ad Concilium misere, qui Placentiæ illum naeti sunt, dum Bononiam adirent ad Pontificem inuisendum, Imperijque Coronam ab eo capeffendam.

Libet hîc mihi animaduertere, Martini hæresim sub vno Principe

cipe ortum duxisse; & quò ipsum pelliceret, per opinamenta vnius dominatui maximè conducentia fuisse disseminatam: Zuinglianam contrà, è populari regimine procreatam, suorum concionibus ac scriptis fuisse diffusam per alia sensa, libertatem populi promouentia, ac præcipuè, ne cum Principibus exteris per stipendia vincirentur. Ex quo factum cernimus, vt in eo Conuentu Principes omnes Luthero adhæserint, plurimæ verò ex liberis ciuitatibus Zuinglium sint secutæ.

1529.

6 Ex iam dicta protestatione in Spirensi Conuentu habita, defluxit per Germaniam celebre *Protestantium* nomen, quod per apertio- rem vocem sibi vult, *Péruelles in Pontificem, ac in Cæsarem*. Illi ergo, accepto responso quod referemus, coeuntes sequenti Nouembri, ac postea denuò mense Ianuario Smalkaldæ, quod oppidum Hassiæ Langtraui paret, iuncto fœdere conspirarunt aduersus quemcum- que in rebus religionis molestiam sibi exhibentem. Atque hoc pacto famosum illud *Fœdus Smalkaldicum* originem habuit.

Id totum à Sleidano narratur initio libri 7. ann. 1529.

7 Cæsar in hanc sententiam Placentiæ responderat Protestantium Legatis 13. Octobris: Sibi permolestam accidisse eorum à De- creto Spirensi discrepantiam, quod ad præcludendum nouitatibus aditum, ad arcendas sectarum turbas, ad Imperij concordiam confectum fuerat; adeoque debuisse Saxonix Septemuirum, eiusque socios illi acquiescere: Cæsarem ac reliquos Principes non minùs quàm ipsos percupere Concilium ad Reipublicæ firmamentum, quod tamen Concilium haud necessarium futurum, si Decreta communi consensione sancita, ac in primis Wormatiensè, seruarentur: Cum igitur & consuetudine & lege receptum sit, vt minor pars obtemperet iis, quibus maior ac potior Imperij pars consenserit, iam se per peculiare literas Saxoni sociisque mandasse, vt pro ea fide quæ sibi atque Imperio erant obstricti, Decretum exequerentur; quod nisi præstitissent, se auctoritatis exemplique studio seuerè in eos animaduersurum: Spem tamen habere, ipsos per obseruantiam Decreti obsecuturos; quæ sanè id temporis ob Turcarum aggressi- onem erat maximè necessaria, cum hosti tam formidabili obsisti non posset absque mutua consensione animorum, & tamen ab illius depulsione pendere salutem vniuersæ Germaniæ, Fideique Christi- anæ in extremis calamitatibus deprehensæ: Acturum se propediem cum Pontifice, quò atrox ille hostis propulsaretur, & vniuersa Re- ligionis opera in Dei gloriam populorumque tranquillitatem conuerterentur: Breuè etiam Italiæ se pacem compositurum, vt seipsum suisque vires omnes conuerteret ad Germaniam defendendam.

* Habetur fœdè apud Bzouium ano. 1529. num. 48.

Pars I.

E c

Hære-

1529. Hæreticorum Legati ab ea responsione prouocarunt. Quamobrem Cæsar, tametsi indignatus, fatius habuit eos impunitos dimittere, præter unum nomine Michaëlem Codenum, iussum capitalis pœnæ denuntiatione ibi subsistere, quod fuisset impudenter ausus Lutheri Catechismum Cæsari offerre; hic tamen inde fugam cepit.

Huiusmodi argumenta propensæ in Ecclesiam Catholicam voluntatis à Carolo edita, Suauis displicent, quamuis à suo Sleidano relata, adeoque silentio obuoluuntur: cum præsertim ex memorata responsione liquidò constet, Cæsarem sponte, suaque ex sententia, priusquam ageret cum Pontifice, declarasse, Concilium à se minime necessarium putari. Quod probat, huiusmodi sensum non fuisse Clementis artem suis commodis inhiantem, sed persuasionem rationi consentaneam, non ipsius magis quam Cæsaris. Intelligebat hic fortassis, esse proprium hominum molientium perduellionem, publicos cœtus exoptere; siquidem eloquentiæ technæ valent potissimum ad multitudinem commouendam; ut egregius ille scriptor * animaduertit, qui causas corruptæ Eloquentiæ indagauit, et tamquam præcipuam huiusce corruptelæ causam in eo locat, quod Romanum regimen è Republica deuenit ad unicum Principatum.

* Auctor in Dialogo de causis corruptæ Eloquentiæ.

